

KVIZ ZNANJA
„Sv. Terezija Avilska i Požeška biskupija“
Ili „I ja mogu u Bruxelles“
prigodom Dana škole, 15. listopada 2015.

- **Prvi dio** natjecanja provodit će se pismeno u **petak, 2. listopada u 14 sati**
- U drugom dijelu natjecanja sudjelovat će po jedan predstavnik svakoga razreda koji je najbolje riješio pismeni ispit
- **Drugi dio** natjecanja bit će usmena provjera uz multimedijalnu pratnju, a održat će se na Dan škole, **15. listopada** u Dvorani sv. Terezije Avilske u **9 sati**
- Na natjecanje se mogu **prijaviti** svi učenici naše škole do kraja nastave u ponedjeljak, **21. rujna 2015.**
- **Pobjednik kviza imat će izravan put u Bruxelles**
- Građa za prvi dio natjecanja obuhvaćat će otprilike 6 kartica teksta o povijesti Požeške biskupije i naše škole te biografske materijale o sv. Tereziji Avilskoj

Građa za prvi dio Kviza znanja

1. POŽEŠKA BISKUPIJA

1.1. Požega do utemeljenja Biskupije

Požega je bila važno crkveno središte i posjed već od prvoga pisanog spomena grada 1227. godine. Riječ je o dokumentu pape Honorija III. iz kojeg se saznaje da kralj Andrija II. daruje požešku tvrđu sa svim imanjima kaločkom nadbiskupu Ugrinu. Papa mu u toj prigodi obećava svoju duhovnu potporu u borbi protiv širenja bogumilstva iz Bosne u Slavoniju.

Župa se u Požegi prvi puta spominje u prvoj polovici XIII. st., a župna je crkva bila posvećena sv. Pavlu Apostolu. Franjevci u Požegu dolaze u drugoj polovici XIII. st., oko 1285. godine. Početkom XIV st. izgradili su svoju crkvu i samostan sv. Dimitrija mučenika. U isto vrijeme samostan i crkvu sv. Marije u Požegi imaju i dominikanci, koji grad napuštaju pred dolaskom Turaka. Koncem XIII. stoljeća u Požegi je izgrađena i crkva sv. Lovre sa sačuvanim freskama iz XIV. stoljeća, koja je – po svjedočanstvu nekih tragova - bila u sastavu požeške utvrde i služila za bogoslužje njezinih velikaških obitelji.

U doba osmanlijske vladavine u Požegi, od 1537. do 1689. godine, osobitu su ulogu imali franjevci, jer su bili jedini svećenici koji su mogli ostati na području njihova carstva. Nakon oslobođenja od Osmanlija u gradu je 1702. obnovljena župa. Krajem XVII. st. u Slavoniju dolaze isusovci, a Požega im postaje središtem djelovanja. Svoj su veliki prinos dali odgoju i obrazovanju mladeži jer su već 1699. osnovali požešku gimnaziju a od 1761. do 1776. u Požegi je djelovala "Academia Posegana" s teološkim i filozofskim učilištem. Isusovci su pored crkve sv. Lovre podigli zgradu kolegije, današnjega biskupskog sjedišta, koje se gradilo od 1709. do 1711. Isusovci su 1740. otvorili i prvu ljekarnu u Požegi. Prosvjetno djelovanje isusovaca, nakon njihova ukidanja nastavljaju pavlini sve do svoga prestanka djelovanja 1786. godine po odluci cara Josipa II. Zagrebački biskup Franjo Thauzy osnovao je u Požegi 1752. godine Sjemenište i «Consistorium subalternum», upravno tijelo za slavonski dio svoje biskupije. Od 1756. do 1763. sagrađena je u Požegi crkva sv.

Terezije Avilske, jedna od najljepših baroknih crkvi u Slavoniji, koja je nakon utemeljenja Požeške biskupije 1997. godine postala katedrala. U odgoju i obrazovanju mladeži značajnu su ulogu odigrale i sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskog, koje u Požegi djeluju od 1862. godine.

Požega sredinom XVIII. st. postaje sjedištem Požeške županije, a 1765. dobiva od carice Marije Terezije povlastice slobodnoga i kraljevskoga grada.

1.2. Utemeljenje i uspostava Biskupije

Požeška biskupija utemeljena je 5. srpnja 1997. godine apostolskim pismom (bulom) «Praeclarum evangelizationis opus» (Preslavno djelo evangelizacije) pape Ivana Pavla II. Ono podsjeća na sv. Ćirila i Metoda, kojih spomendan Crkva slavi baš 5. srpnja, a koji su misijskim i kulturnim djelovanjem snažno obilježili život i kulturu Hrvata koji među europskim narodima među prvima primiše kršćansku vjeru.

Apostolskim pismom «Ad unum corpus» (Da bude jedno Tijelo) pape Ivana Pavla II. istog 5. srpnja 1997. imenovan je prvi biskup požeške biskupije msgr. dr. Antun Škvorčević.

Požeška biskupija uspostavljena je 27. rujna 1997. godine na svečanom euharistijskom slavlju u Požegi kada su okupljenom mnoštvu vjernika pročitana spomenuta apostolska pisma pape Ivana Pavla II., a kardinal Franjo Kuharić, zajedno s apostolskim nuncijem u Republici Hrvatskoj Giulijem Einaudiem, sa zagrebačkim nadbiskupom Josipom Bozanićem i s mnogim drugim biskupima, zaredio prvog požeškog biskupa.

1.3. Smještaj

Požeška biskupija obuhvaća središnje područje kontinentalnog dijela Republike Hrvatske, preciznije, zapadnu i središnju Slavoniju prostirući se na sjeveru do Mađarske, a na jugu do Bosne i Hercegovine. Središte biskupije, grad Požegu i dolinu oko nje, koju stari Rimljani nazvaše «Vallis Aurea» (Zlatna dolina), okružuju planine Psunj, Papuk, Krndija, Dilj i Požeška gora. Na sjevernom dijelu je dolina rijeke Drave, a na jugu Save.

1.4. Stanovništvo

U Požeškoj biskupiji, površine 6 931 km², živi 316 992 stanovnika od kojih je 282 951, odnosno 89.26% katolika, a ima i članova pravoslavne i protestantskih odnosno reformiranih Crkvi, te muslimanske i židovske zajednice.

Požeška biskupija, u cijelosti ili pak djelomično, zahvaća područja 6 županija (bjelovarsko-bilogorska, brodsko-posavska, osječko-baranjska, požeško-slavonska, sisačko-moslavačka županija, virovitičko-podravska), 11 gradova (Darugar, Kutjevo, Lipik, Našice, Nova Gradiška, Orahovica, Pakrac, Pleternica, Požega, Slatina, Virovitica) i 39 općina.

Osim starosjedilačkog stanovništva na tom području mnogo puta ratom uništavano i ponovno naseljavano sada živi manji broj pripadnika više različitih nacionalnih skupina. U dijelove biskupije zadnjim ratom poharane (trećina biskupije), tu su došli prognanici iz Bosne i Hercegovine, iz Srijema i s Kosova, većinom Hrvati. Stanovništvo se bavi poljoprivredom, malim obrtom i trgovinom, zaposleno je u više različitih industrijskih grana, posebno prehrambenoj, te u lječilišnom i seoskom turizmu.

1.5. Grb i geslo

Utemeljenje Požeške biskupije i imenovanje prvoga biskupa zbili su se u godini Isusa Krista 1997., u vremenu pripreme za Veliki jubilej 2000. godine, te je razumljivo da se grb i geslo biskupa dr. Antuna Škvorčevića tematski uklapaju u okvir prijelaza iz drugoga u treće kršćansko tisućljeće. Nacrt grba dao je akademik Branko Fučić, a doradili su ga stručnjaci iz Zagreba. Na modroj boji štita nalaze se tri znaka: klasični križ s grčkim slovom

RO (P), slovo M, te zlatno klasje. Prva dva znaka snažno očituju temeljnu kršćansku poruku o oslobođenju čovjeka i svega stvorenog po jedinome Spasitelju Isusu Kristu, rođenu od Marije Djevice. Ovu spasenjsku stvarnost u njezinoj zemljopisno-vremenskoj protežnosti na svoj način podcrtava geslo "Krist danas i uvijek" (Heb 13,8). Dvanaest zlatnih pšeničnih klasova, poslaganih ukoso u dva reda na modrome štitu ispod spomenutih znakova, podsjećaju na tisućljetnu spasenjsku prisutnost Isusa Krista u "Zlatnoj dolini" i šire u Slavoniji i u hrvatskome narodu, ali ujedno i na slavonsko podrijetlo novoga biskupa i sjedište nove biskupije. Tako stiliziran grb svojevrsno je uprizorenje "ozračnosti" naše domovine Isusom Kristom, i istovremeno govori o novoj dimenziji Isusova spasenjskoga djela u Slavoniji po novoutemeljenoj biskupiji. Dvanaest pšeničnih klasova razdijeljenih u dva reda, u jednom sedam a u drugome pet, upozoravaju također na biblijsku simboliku broja sedam i dvanaest, kao brojeva punine, koji upućuju na puninu spasenja u Isusu Kristu.

K tome, dvanaest klasova znak su dvanaestorice apostola i odnose se na osobnu uključenost biskupa "Zlatne doline" u zbor apostolskih nasljednika, te o njegovoj ulozi jamca povezanosti Požeške biskupije sa sveopćom jednom, svetom, katoličkom i apostolskom Crkvom na čelu s biskupom Rima, papom Ivanom Pavlom II.

Na to se nadovezuje više biblijsko-teoloških žitnih asocijacija, od kojih spomenimo tek poneku. "Žetva je velika, a radnika malo" (Lk 10,2; Mt 9,37): upućuje na nov evangelizacijski izazov osnutkom nove biskupije na prijelazu iz drugog u treće kršćansko tisućljeće. "Zrno pšenice mora pasti u zemlju i umrijeti" (usp. Iv 12,24): podsjeća na Isusovo pashalno otajstvo muke smrti i uskrsnuća, prisutno i na području Požeške biskupije u patnji i trpljenju ljudi, osobito onih pogođenih ratnim stradanjima i njihovim posljedicama. Euharistijska asocijacija: mjesna Crkva (biskupija) ostvaruje i očituje svoju crkvenost u slavljenju euharistijskog otajstva, osobito kad mu predsjedava biskup (usp. SC 41). Konačno, žito u otačkoj teologiji ima i svoju marijansku asocijaciju: "Žitna bogorodica" (Virgo et Mater). Marijanske sastavnice na grbu ujedno žele istaknuti posebnu odanost prvoga požeškog biskupa i vjernika Požeške biskupije Isusovoj Majci. Očito je da spomenuta obilježja čine grb prikladnim, ne samo da bude znakom identiteta novoga biskupa, nego ujedno i znakom jedinstva nove biskupije.

1.6. Životopis biskupa

Msgr. dr. Antun Škvorčević rođen je 8. svibnja 1947. u Davoru od oca Ivana i majke Ljubice r. Ivančić. Prvih pet razreda osnovne škole pohađao je u rodnom Davoru, šesti i sedmi razred u Zagrebu, a osmi u Slavanskom Brodu. Od malena ministrant u rodnoj župi – uz revnoga i glazbeno nadarenoga župnika Franju Mačeka – iskusio je ljepotu i uzvišenost liturgijskih slavlja. Želja za svećeničkim zvanjem odvela ga je 1962. u Zagreb, u Dječjačko sjemenište i Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju na Šalati, gdje je maturirao 1966. godine. Teologiju i filozofiju studirao je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, 1972. stekao diplomu iz teologije i iste godine 25. lipnja, nadbiskup Franjo Kuharić zaredio ga je za svećenika u Zagrebačkoj katedrali.

Kapelansku službu vršio je od 1973. do 1976. u zagrebačkoj župi sv. Josipa na Trešnjevci, gdje je posebnu pozornost posvetio radu s mladima te njihovom crkvenom pjevačkom zboru. Ujedno je nastavio poslijediplomski studij teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu i magistrirao 1976. godine.

Nadbiskup Kuharić poslao ga je te iste godine u Rim gdje je na Papinskom sveučilištu Gregorijana specijalizirao iz ekleziologije i doktorirao 1981. s tezom o ekleziologiji suvremenoga evangeličkog teologa Jürgena Moltmanna (Ecclesiologia escatologico-messianica di Jürgen Moltmann), a na Papinskom liturgijskom institutu sv. Anzelma

završio je trogodišnji studij liturgike. Na zagrebačkom Katoličkom bogoslovnom fakultetu od 1983. bio je predavač na Katehetskom institutu i Institutu za teološku kulturu laika, potom docent pri Katedri fundamentalne teologije, a od 1991. do 1998. predstojnik Katehetskoga instituta. Na KBF-u ostaje predavati sve do 2006. godine. Uz nastavni rad bavio se i znanstvenim pitanjima, prije svega na području ekleziologije te sudjelovao na stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu.

Na blagdan slavenskih apostola sv. Ćirila i Metoda, 5. srpnja 1997., papa Ivan Pavao II. Apostolskim Pismom »Ad unum corpus« imenovao ga je prvim biskupom novoutemeljene Požeške biskupije. Na svečanosti uspostave Požeške biskupije, 27. rujna 1997., za biskupa ga je zaredio kardinal Franjo Kuharić, a suzareditelji bili su mons. Giulio Einaudi, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj i mons. Josip Bozanić, novoimenovani zagrebački nadbiskup. Kao biskup bio je generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije od 1997. do 1999. godine. Predsjednikom Vijeća za ekumenizam Hrvatske biskupske konferencije bio je od 1998. do 2000., predsjednikom Biskupske komisije za liturgiju od 2000. do danas, predsjednikom Hrvatskoga instituta za liturgijski pastoral pri HBK te predsjednikom Biskupske komisije HBK za odnos s državom. Članom je Vijeća HBK za redovnike te članom Biskupske komisije HBK za Hrvatski papinski zavod sv. Jeronima u Rimu.

2. KATOLIČKA GIMNAZIJA

2.1. Osnivanje škole

Katolička gimnazija u Požegi pronalazi svoje korijene u dugoj i bogatoj duhovnoj baštini Katoličke Crkve na ovim prostorima lijepe naše Domovine u kojoj ima značajno mjesto i služenje na području odgoja i obrazovanja.

Iz analize stanja školstva na području Požeške biskupije, posebno srednjoškolskog, proizlazi da mladi naše biskupije nisu imali iste mogućnosti glede svoga humanističkog obrazovanja kao njihovi vršnjaci u drugim dijelovima Hrvatske.

Statistički pregled katoličkih gimnazija kazuje da ih u Dalmaciji, Primorju i Istri ima šest (Dubrovnik, Split, Sinj, Zadar, Rijeka i Pazin), a na sjeveru Hrvatske, s puno većim brojem stanovništva, četiri (Zagreb, Osijek i Slavonski Brod). Na području naše Biskupije nije bilo niti jedne. Većina tih škola su klasične gimnazije.

Prednost klasične i opće naobrazbe u katoličkoj školi sastoji se u tome što ona pruža mogućnost najšireg upoznavanja judeo-kršćanske, grčke i rimske civilizacije kao temelja europske uljudbe te doprinosi razumijevanju kršćanstva i humanizma kao općeeuropskih vrijednosti.

Naša Gimnazija osnovana je 2007. g., o desetoj obljetnici Biskupije (1997. –2007.) te je svojim klasičnim programom i usmjerenjem požeškom školstvu dala onu potrebnu širinu koju zavrjeđuju mladi našega kraja.

2.2. Značenje naziva Škole Katolička klasična gimnazija:

- pojam katolička ukazuje na Osnivača, Požešku biskupiju, ali i utemeljenost međusobnih odnosa unutar Škole na evanđeoskim načelima
- pojam klasična označava usmjerenje gimnazije koje je klasično, s klasičnim jezicima (latinski i grčki jezik s književnošću), a koje pomaže u cjelovitije poznavanju europske i hrvatske tradicije i kulturne baštine
- pojam gimnazija označava sadržaj i širinu obrazovnog programa kao osnove za daljnji studij koji daje najširu opću naobrazbu u hrvatskom srednjem školstvu.

U travnju 2013. godine Osnivač mijenja naziv Škole u Katolička gimnazija s pravom javnosti jer je prethodne godine novim generacijama omogućila izbor općeg gimnazijskog usmjerenja.

2.3 Geslo škole

Iznad ulaznih vrata naše škole stoji napisano: Duc in altum. Geslo je to Škole uzeto iz petog poglavlja Lukina evanđelja o susretu Isusa s četvoricom ribara koje poziva da postanu njegovi učenici.

Isusov poziv upućen Petru: "Izvezi na pučinu" (lat. Duc in altum; grč. Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βᾶθος) zapravo je poruka svakom učeniku. U slobodnom prijevodu možemo reći: zaveslaj na pučinu života, u visine Božje mudrosti ili u dubine ljudske svijesti. I to bez straha za budućnost jer s Bogom smo započeli i s njime želimo nastaviti.

3. SV. TEREZIJA AVILSKA

3.1. Životopis

Terezija Avilska, obično zvana Velika, ili Terezija od Isusa, rođena je 28. ožujka 1515. u Gotarrenduri kod Ávile, u španjolskoj pokrajini Castilli, a ime koje su joj dali po rođenju bilo je Teresa Sánchez de Cepeda y Ahumada. Prema vlastitom svjedočanstvu, roditelji su joj bili bogobožni ljudi, koji su svoju mnogobrojnu djecu (devet dječaka i četiri djevojčice) nastojali odgajati tako da upiju životne i kršćanske vrijednosti. Tako je i Terezija rasla u bogobožnosti i iznimnom zanimanju za sve što je bilo duhovno, ali je jednako uživala i u sasvim svjetovnim stvarima, koje su je, kako je kasnije ocijenila, udaljavale od Boga.

Čitala je još kao mala životopise svetaca i viteške romane, koji su joj razbuktavali maštu pa je nerijetko i sama poželjela učiniti nešto izrazito junački. Štoviše, jednom je prilikom improvizirala svoj bijeg od kuće, kako bi na takav način sama postala mučenica, a onda i svetica. Bilo joj je tada manje od 9 godina.

Kada je imala 12 godina, umrla joj je majka, te se od tada još više otvara religioznom iskustvu, moleći Majku Božju da joj ona bude majka i prati ju kamo god ide. Raste i sazrijeva u vjeri, a poseban su joj poticaj u tome bile duhovne knjige koje je čitala kao učenica u avilskoj školi, gdje su joj učiteljice bile augustinke. Ipak, uživa i u svjetovnoj literaturi i u tom smislu njezina duhovnost ostaje relativno površna.

Sa svojih 20 godina, odnosno 1535. god. ulazi u karmelićanski samostan Utjelovljenja u Ávili. Međutim, tri godine po ulasku u samostan toliko se teško razboljela da je naredne četiri godine ležala u komi, gotovo kao mrtva, a potom joj 1543. god. umire otac, dok su njezina braća, jedan za drugim, emigrirali u Ameriku, a sve je to itekako ostavilo traga na njezina kasnija promišljanja.

Unatoč objektivno teškom životnom putu i krhkom zdravlju, bila je vrlo snažnog karaktera, čvrste volje i radosna duha. Sama je svoj život doživljavala kao trajnu borbu sa svojim slabostima, odnosno nije se u potpunosti predavala redovničkom životu i Božjoj ljubavi, nego je svemu više pristupala formalistički. Sve dok jednom prilikom nije pronađen jedan kip teško izranjenog Krista, koji ju je toliko dojmio da se od tada njezin duhovni život potpuno promijenio.

Željna da tu duhovnost i predanje Bogu prenese i na druge, odlučila je obnoviti karmelićanski red, pa je tako, uz potporu biskupa grada, osnovala u Ávili 1562. god. prvi reformirani karmel, a potom je u narednim godinama osnovala i druge. Među njima se posebno ističe onaj bosonogih karmelićana, kojega je 1568. god., zajedno sa svetim

Ivanom od Križa, utemeljila u mjestu Duruelu, nedaleko od Ávile, a koji će biti poticaj za nove slične karme, te će uskoro biti organizirana i priznata provincija bosonogih karmelićanki.

Dijeleći sličnu želju za obnovom, nadahnutom reformama Tridentskoga sabora, zajedno je sa svetim Ivanom od Križa neumorno radila na osnivanju novih karmela, te ju je u takvim nastojanjima zatekla i smrt. Kad se, naime, nakon što je osnovala karmel u Burgosu, vraćala u Ávilu, umrla je u Albi de Tormesu, nedaleko od Salamance, u noći s 14. na 15. listopada 1582. god. Papa Pavao V. proglasio ju je blaženom 1614. god., svetom ju je proglasio papa Grgur XV. 1622. god., a crkvenom naučiteljicom papa Pavao VI. 1970. god. Spomendan joj se slavi na dan njezine smrti – 15. listopada.

Iako nije imala akademsku naobrazbu, nego je sama proučavala crkvene teološke i duhovne spise, njezina se djela, ponajviše opisi vlastite duhovnosti, mističnih doživljaja Božje ljubavi i askeze, procjenjuju iznimno vrijednima i poticajnima. U tom smislu se posebno ističe autobiografsko djelo Knjiga života, opomene i savjeti karmelićankama novakinjama sažeti u knjizi Put k savršenosti, najpoznatije njezino mistično djelo Zamak duše (Unutarnji dvorac), te Knjiga osnutaka, u kojoj progovara o novosnovanoj zajednici bosonogih karmelićanki. Svojim je djelima, služeći se obilato alegorijama i pučkim slikama, pokazala iznimnu duhovnu i poticajnu snagu, a istovremeno i umjetničko-književnu vrijednost.

Štuje se kao zaštitnica Španjolske, bolesnika, djece bez roditelja, čipkara, redovnika i ljudi koje ismijavaju zbog njihove vjere.